

Tekst 1

Altınımız yer altında mı kalsın?

Behçet Fakihoğlu

Artvin kamuoyu, son günlerde, Artvin-Cerattepe'de altın madeni çıkarılmasını veya çıkarılmamasını tartışıyor. Çoğu kişi, mevcut bölgenin konumu ve çevresel hassasiyetlerden dolayı madene karşı çıkıyor. Bir kısmı da, yabancı sermayenin madeni çıkarmasından dolayı eleştirilerini sıralıyor. Madenin çıkarılmasını isteyenler ise, Türkiye'deki altın madeni rezervlerinin 1/3'ünün Artvin-Cerattepe'de olduğunu göz önüne alarak, bu madenin işletilmesinin ülke ekonomisine ve Artvin'e katkı sağlayacağını, yer altında kalan madenin hiçbir faydasının olamayacağını düşünerek, çevrenin korunması kaydıyla madene 'evet' diyor.

Kuyumculuk, altın kaplama ve süsleme, elektrik / elektronik, diş hekimliği, dekoratif kullanım, madalya yapımı, resmi para, külçe stokları gibi kullanım alanları da göz önüne alınarak, altın madenine karşı çıkılmayacağı düşünülmeli. Hem madencilğe savaş açmak hem de madencilik nimetlerinden faydalanmanın dürüstlük olmadığı bilinmelidir.

Kaldı ki, Artvin-Cerattepe'deki maden, siyanür kullanılarak çıkarılmıyor. Altın araması sırasında siyanür kullanılmaz. Siyanür, altın cevherinin işlenmesi ve cevherden altın elde edilmesi sırasında kullanılan bir kimyasaldır.

Artvin'de altın madeninin çıkarılmasına karşı çıkanların ve çıkarılmasından yana olanların tamamının Artvin'i çok sevdiğini düşünüyorum. Buradaki ana farklılık, Artvin'in ekolojisinin bozulacağına inananlar ile, olaylara daha geniş açıdan bakıp, altının çıkmasının hem Artvin'e hem de Türkiye'ye katkı sağlayacağını görülmesi meselesidir. Olaya sadece ideolojik açıdan bakmak, ne Artvin'e, ne de ülkeye yarar sağlar. Temel mesele, yer altı zenginliğimizi ve bunlardan nasıl faydalanacağımızı bilmememizden kaynaklanıyor.

Evet, Türkiye'de altın var, ama değerlendirme safhasında 'sıfır' noktasındayız. Eğer birileri "Vatan elden gidiyor!" argümanı ile hareket ederse ve birileri "Çevre elden gidiyor!" deyip, taraf olanları çevre katili ilan ederse, hem birbirimizi kırmış oluruz hem de yer altındaki zenginliklerimizi atıl bırakmış oluruz. Bu durumda, maden sektöründen geçimini sağlayan on binlerce insanı zor durumda bırakmış olmaz mıyız?

Kaldı ki biz, ne Artvin-Cerattepe bölgesinde doğal olarak oluşan altın madenini bir başka yere yerleştirebiliriz ne de Bergama'dakini. Bu da Allah'ın o bölgelere has olarak yarattığı bir değer. Ya bu bölgelerdeki altını çıkaracağız ya da yer altında bırakacağız.

Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü Maden İşletme Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Seyfi Kulaksız'ın, Türkiye'deki yer altı zenginliklerinin çıkarılmasını istemeyen uluslararası gücün bulunduğunu hatırlatan şu sözlerini unutmamak gerek:

“Altın ithalatının büyük bir kısmı Almanya'dan yapıldığı için pazarı kaybetmek istemeyen Alman ihracatçılar, Alman Vakıfları aracılığı ile çevrecileri finanse ediyorlarmış. Amaç, altın arama faaliyetlerini sabote etmekmiş.”

Yüksel Kantar-ARTVİN

Tekst 2

“Hep şarjdayım; deşarj olmam lazım, olamıyorum”

MEHMET TEZ

Ajda Pekkan, Arnavutköy'deki evinin salonunda masanın ucunda yeni albümündeki şarkılarını anlatıyor. iPhone'unun kulaklığını uzatıyor ve şarkılarını dinlememi istiyor. Benim için şahane bir an.

Siz ne tür müzik dinliyorsunuz?

Genelde ben caz ve klasik dinliyorum. Bir de Türk Sanat Müziği'ni çok seviyorum.

Nostaljik biri misiniz?

Ben hatıralarımla yaşamayı çok seviyorum. Hep o zaman, ailelerimizin dinlediği müzik olarak görüyorum sanat müziğini.

Evde çalınan müzik mi?

Aynen öyle. Çünkü şimdi müzik çok farklı bir yere gitti.

Nereye gitti?

Şöyle anlatmaya çalışayım. Yunanistan'a gittim yakın zamanda. Ne kadar istedim orijinal Yunan müziği dinlemeyi. Sonunda bir gece Anna Vissi'ye gittik. Ama o gece Anna Vissi dahil bütün çıkanlar rock müzik yaptı. Orijinal müzik bulamadım.

Türkiye'de olan şey de bu mu sizce?

Türkiye'de bizim Türk Sanat Müziği'nin peşine düşmemiz lazım. Türk Sanat Müziği sadece TRT olarak biliniyor. Böyle kalmaması lazım. Bugün büyük solistleri gazinolarda dinleyemediğimiz için o tarz şarkıları söyleyen arkadaşlarımızı dinlemeye gidiyoruz.

Müzik dünyasının durumu hakkında karamsar mısınız?

Şu anda bütün dünyada bir çöküş yaşanıyor. Şarkılarınızı internetten indiriyorlar, bütün emeğiniz bir günde yok oluyor. Ve sizin var olmanız, satsın satmasın, bir albüm yapmanıza bağlı oldu. Güncel kalmanız, popülerliğinizi muhafaza etmeniz eskiden satışla eşdeğeri. Şimdi albüm yapmanızla eşdeğer.

Sizin de albüme ihtiyacınız var mı gündemde kalmak için?

Benim bir farkım var. Eskiden “Ajda Pekkan ne yapmaya çalışıyor?” derlerdi. Bu tarz bir pop müziği yoktu. Etnik müzikler vardı veya Barış Manço, Ersen ve Dadaşlar, Moğollar vardı. Ben onların arasından böyle bir anda ‘İki Yabancı’ ile falan çıktım. Sonra pop müziğinin bir anlamda başlangıcı oldum. Ve bu yüzden farklı bir yerde olduğumu düşünüyorum.

Söylerken hangi şarkının hit olacağını anlıyor musunuz?

O şarkıyı taşıyabiliyorsam, benimle bütünleşiyorsa hit oluyor.

Sizin sırrınız nedir? Sizin kadar batılı tarzda bir imaj çizen, ama bütün memleketin kabul ettiği başka sanatçı yok gibi.

Batılı olmakla Doğulu olmak arasında bir denge yakalamakla ilgili herhalde. Ben böyle biriyim zaten. Bunun için uğraşmam gerekmiyor. Kendi hislerimle hareket ettiğimde bu gerçekleşiyor.

En son ne zaman tatile çıktınız?

Çıkamıyorum. Çıktım mı tatil bana yaramıyor. Hiçbir şey yapmadan durmak istiyorum. Şarjdayım hep, deşarj olmam lazım, ama yapamıyorum.

Neden?

Vallahi sürmenaj olacağım sonunda. Gece uyanıyorum mesela. Geceleri okuyorum ben gazeteleri. Gündüz ne var ne yok diye bakıyorum, gece içeriğini okuyorum. Gözüme takılanlar en çok olup biten facialar. O yüzden ilaç alıyorum uyumak için her gece. Her gün sekiz saat uyumam lazım bu yorgunluğa.

Bu durum değişmeyecek mi peki sizce?

Değişmesi için büyük bir değişiklik olması lazım hayatımda. Deli olmadığımı ve yalnız yaşamak istemediğime göre. Ama şaka bir yana hayatımda kimse yok, keşke şöyle kafama uygun birisi olsaydı. O yüzden cevap vermek çok zor.

Siz dünyada tanınan birisiniz. Yabancı isimlerle düet yapmayı düşünmüyor musunuz?

Neden yapayım ki? Herkes bu tip şeyleri kanıksadı, eskiden zordu. Bana ancak iyi hazırlanmış bir proje geldiğinde, bunun üzerine uğraşan birileri olduğunda ilgilenebiliyorum.

U2 geliyor. Mesela U2 ile düet yapmak ister miydiniz?

Ben U2'yi çok kötü kaçırdım 20 yıl önce. Bana teklif getirdiler. Onlarla bir projede şarkı söylememi istediler.

Neden olmadı peki?

O kadar önemsizdi ki benim için bütün bunlar o zaman. Ben zaten yurtdışından kaçıp geldim ülkeye. Oralarda var olmanın zorluklarını gördüm. Daha doğrusu ben bunları bu şekilde yaşadım. İstediğim şeyleri bulamayınca ve yalnız kaldığımı görünce dönmeye karar verdim. Burayı, ailemi çok özledim bir kere.

Hiç tereddüt etmediniz mi?

Nereye gidiyorum ben, ne yapıyorum bu insanlarla, diye düşündüm. Şartlar da farklıydı. Yani insanların Türkiye'ye göre çok marjinal olduklarını gördüm. Biz Türkiye'de aile hayatından çıkmış insanlarız.

Ne açıdan marjinal?

Yaşam tarzları açısından. Yani 'drug' (İngilizcesi uyuşturucu) diyeyim açık açık. Ve bunlar bana uymayan şeyler.

Yurtdışında bir yere gelebilmek için bütün bunların içine mi girmek gerekiyor?

Oranın Ajda Pekkan'ı olsaydım bütün bunlardan etkilenmezdim. Türkiye'de bir numaralı starım, ama orada tekrar sıfırdan başlamak zorundayım. Bu ağrıma gitti belki de. Türkiye'de bir şeysin, orada hiçbir şey. İkisinin arasını yakalayamadım yani.

'Süperstar Ajda Pekkan' ile gerçek hayattaki Ajda arasında çok fark var mı?
İnsanın kendini tanımlaması çok zor. Ajda Pekkan acaba nasıl bir şey, diye sen sorunca düşünmeye başladım. Nasılım acaba?

Fazlaca titiz gibisiniz. Doğru mu?

Çok titizim ve disiplinliyim. Evet doğru. Bir taraftan da bunların hepsine karşıyım. Kendime çok izin de veririm kafamı toparlayayım diye.

Ulaşılması zor biri misiniz?

Öyle mi diyorlar? Ulaşılmaz mıymışım?

Hayır. Ama öyle olabilir mi?

Tabii ki mecburen öyle olmak durumundasınız. Sanatçı dediğiniz biraz ulaşılmaz olmalı çünkü. Giz olmadan sanatçı olunmaz ki. Ben sahneye çıkmadan önce mesela kendi içimde boyut atlamam lazım ki o insanlarla iletişim kurayım. Aksi takdirde buradaki "ben" ile çıkarsam sahneye bir şey yapamam.

Gerçekten o kadar farklı mı?

Gerçekten öyle. Ben başka bir şeye girmek mecburiyetinde kalıyorum. Kendi içimde bir meditasyon yapıyorum. Bir şeyler oluyor. İnsanları etkilemeliyim, etkileyemezsem ben de havaya giremiyorum.

Sahneden inince?

Kendi vasıflarımla yaşamayı, kendi kalıplarım içinde olmayı tercih ediyorum. Hiçbir zaman bir artist, bir sanatçı, bir süperstar falan gibi bir hava yaratmadım hayatımda. Ne arabamla, ne evimle, ne yaşam tarzımla, ne dostlarımla, ne de giyim tarzımla. Bunlar sadece sahnede var.

Tekst 3

12 günde kekemelikten kurtuldular

Mustafa, Haşim, Buse ... Yıllarca kekemelikle mücadele ettiler, aileleriyle birlikte çalmadık kapı bırakmadılar. Sonunda başardılar ve kendi deyimleriyle artık 'şiiir' gibi konuşuyorlar.

İSTANBUL - Kekemelik, bazı ses, hece ve sözcüklere başlayamama, takılma, tekrarlama, duraklama ve bazen de burun kırıştırma, kafa sallama, el vurma gibi ikincil davranışların eşlik ettiği 'konuşmanın kesintiye uğraması' olarak tanımlanıyor.

Nedeni kesin olarak bilinmeyen, erkek çocuklarda kız çocuklarından daha fazla görülen kekemelik terapisiyle ilgili tartışmalar yıllardır sürüp gidiyor. Kekemelik terapisinin bilimsel yöntemlerle yapılması gerektiğini belirten akademisyenler, konuşma merkezlerindeki terapilere sıcak bakmıyor, kısa sürede kekemeliği düzelttiğini iddia eden merkezlere şiddetle karşı çıkıyor.

Terapi şekli ve süresiyle ilgili tartışmalar devam ediyor ama giderilemeyen kekemelik sorununun, hem çocuğun, hem de ailenin hayatını önemli ölçüde etkilediği de bir gerçek. Ntvmsnbc haber kanalı, yıllarca bu sorunla mücadele ettikten sonra akıcı konuşmayı başaranların hikayesini dinledi, kekemeliği 12 günde tedavi ettiğini

söyleyen Ankara Konuşma Eğitim Merkezi yetkilileriyle görüştü ve 'Kekemelik 12 günde tedavi edilebilir mi?' sorusunu, Anadolu Üniversitesi Dil ve Konuşma Bozuklukları Merkezi (DİLKOM) Direktörü Prof. Dr. Seyhan Topbaş'a yöneltti.

YILLARCA 'KONUŞMA MÜCADELESİ' VERENLER NE DİYOR?

12 günlük terapiyle kekemelikten kurtulduklarını söyleyenlerin hikayesi ortak noktalar içeriyor. İşte onlardan birkaçı:

(Buse Bulmuş, 19 yaşında)

Buse Bulmuş, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyor. 4 yaşından 18 yaşına kadar kekemelik sorunu yaşamış, kekemelikten kurtulmak için her yolu denediğini, ancak sonuç alamadığını söylüyor. Buse Bulmuş, üniversite sınavında edebiyat bölümünü kazanınca hem çok sevindiğini hem de çok üzüldüğünü belirtiyor ve kekemelikten nasıl kurtulduğunu şöyle anlatıyor: "Türk dili ve edebiyatı, konuşmaya yönelik bir bölüm. Kekemelik zaten hayatımı yeterince zorlaştırıyordu, ama üniversitede o bölümü kazanınca, kekemelik benim için çok daha önemli bir sorun haline geldi. Bu durumdan kurtulmam gerektiğini biliyordum, ama nasıl kurtulacağımı bilmiyordum. Çünkü yıllarca uğraştım, değişik tedaviler gördüm, doktorlara gittim, ama değişen bir şey olmadı. Burada gördüğüm eğitim ise hayatımı değiştirdi. Şu anda, gördüğünüz gibi, hiç bir sorunum yok, artık rahatlıkla ve akıcı şekilde konuşabiliyorum."

(Mustafa Kadir Arıkan, 14 yaşında)

“6 yaşından beri kekemelik sorunuyla yaşıyordum. Burada aldığım eğitimden sonra normal ve akıcı konuşmayı başardım. Önceden kekemeydim ve çok zorlanıyordum. Arkadaşlarıma çok kısa bir şey söyleyeceğim zaman yarım saatte söyleyemiyordum, arkadaşlarım da ben de bu duruma sinir oluyorduk. Ama şimdi öyle değil; ben de artık onlar gibi konuşuyorum, bu sıkıntıdan kurtuldum. Hem daha rahat ve güzel konuşuyorum hem de derslerimde daha başarılıyım. Buraya gelinceye kadar çok uğraştık, ailemle birlikte neredeyse gitmediğimiz hastane kalmadı; ama hiç birinden sonuç alamadık. Burada hem ben çalıştım, hem merkezlerdekiiler çalıştı ve bu işi sonunda bitirdik. Kekemelik her alanda bana zorluk ve sıkıntı yaşıtıyordu. İnanmak başarmanın yarısıdır, bir şeye inanırsak o şey gerçekleşir. Ben de burada kekemelikten kurtulacağıma inandım ve kurtuldum. Şimdi artık şiir gibi konuşuyorum, çok mutluyum.”

(Dursun Kaynak, Haşim'in babası)

“Haşim, 3 yaşından beri kekemeydi, şimdi 14 yaşında. Yıllarca çocuğumu üniversitelere, üniversite hastanelerine ve uzmanlara götürdüm; ama konuşması düzelmedi. 12 günlük eğitimden sonra çocuğum rahatlıkla konuşmaya başladı. Eğitimcilerin verdiği egzersizleri tam olarak yaptığı için konuşabiliyor. Şu anda çok memnunuz; kekemelik düzeldikten sonra dersleri de düzeldi. Çünkü önceden kendisini ifade edemediği için dersleri de, çevresiyle ilişkileri de iyi değildi. Ailelere önerim; çocuklarında kekemelik veya başka bir konuşma bozukluğu varsa geç kalmasınlar ve çaresini bulsunlar. Çünkü bu hem çocuğun hem de ailenin hayatını zorlaştıran bir durum.”

Tekst 4

• OYA BERK • AHMET ESMER

Türkiye'nin rüzgârgülleri: yel değirmenleri

- 1 Tahılları öğüterek un haline getiren yel değirmenleri rüzgârlı tepeleri mekân edinirler. Deli esen rüzgârlar, o koca çarkı döndürmeye başlayınca, içerideki değirmen taşı çevrilir usul usul. Dönen değirmen taşının içine dökülen tahıl taneleri öğütülür, sofralara-pazarlara bereket gelir.
Anadolu'da asırlarca yaşayan bu gelenek, günümüzde yerini modern yöntemlere bıraktıysa da, yel değirmenleri hâlâ varlığını koruyor. Gelin, Türkiye'deki yel değirmenlerinin izini süreceğimiz yolculuğa birlikte çıkalım.
- 2 Bodrum, kuşkusuz ülkemizde yel değirmenlerinin en çok bulunduğu yöredir. İlçeye bağlı hemen her köyde, kaderine terk edilmiş bu tarihi anıtlara rastlayabilirsiniz. Bodrum Yarımadası'nın rüzgârlı tepelerinde çeşitli büyüklüklerde, en eskisi yaklaşık dört yüz yaşına ulaşmış seksene yakın yel değirmeni var.

- 3 Gümüşlük Sahili'ni tepeden seyreden değirmenler, kuyruğu kesilmiş aslanlar gibi heybetli ama mahzun dururlar öylece. Ucundan bir bez parçası sarkan çarkları kırılmış, içleri viran haldedir.
- 4 Gümbet Köyü'ndeki değirmenlerin çarklarıyla birlikte çatıları da yok olmuş. Sanırsınız ki o güzelim silindirik gövdeleri de birazdan yıkılıp dağılacak. Bir zamanlar inci bir gerdanlık gibi tepeleri süsleyen değirmenlerin bazıları ahır, bazılarıysa samanlık olarak kullanılmakta şimdi. Bodrum'un turistik çarşısında Bodrum'un simgelerinden biri olarak satılan ve her tür hediyelik eşyada suretlerini gördüğümüz değirmenlerin asıllarının böyle harap bir halde olması ne ironik değil mi?
- 5 Ancak Yalıkavak'taki 'Yel Değirmeni Müzesi' insanın içini açacak güzellikte. Yalıkavak'ın simgesi haline gelmiş yel değirmeni, özel bir işletmeci tarafından onarılıp kafe olarak turizme kazandırılmış. Yazın yakıcı sıcağında her daim esen rüzgârlı bir tepedeki eski yel değirmeninin gölgesinde oturup çay içmenin keyfine doyum olmaz. Umut verici gelişmeler de var elbette. Bodrum Yarımadası'nı Tanıtma Vakfı, ilçedeki tüm yel değirmenlerinin restore edilmesi ve kültür turizmine kazandırılarak ticarete açılması için uğraş veriyor.
- 6 Alaçatı, değirmenlerin peşinde dolaşıyorsanız, yolunuz rüzgâriyle ünlü Alaçatı'ya da düşer mutlaka. Alaçatı'nın bereket sembolü taş gövdeli değirmenleri şimdi restoran olarak hizmet vermekte. Modern yel değirmenleri sayılan elektrik üreten rüzgâr türbinleri ise, Alaçatı kıyılarında sörf yapanlara güzel bir fon oluşturur arka tepelerde uzanan bembeyaz silüetleriyle. Onlarcası bir arada rüzgâri bekleyerek sessizce çalışıp dururlar gün boyu. Rüzgâr kesilince sanki hayat durur Alaçatı'da, değirmenler de durur.

- 7 Datça, sonra bir de Datça'nın yel değirmenleri var. Sayıları 19'u bulan değirmenlerin aslına uygun olarak restore edilmeleri için Datça Kaymakamlığı tarafından çalışmalar başlatılmış. Onarılarak turizme kazandırılacak değirmenlerin girişinde, köylülerin ürettiği el sanatları ürünleri ve dünyaca ünlü Datça bademi de satışa sunulacak. Datça değirmenleri üç katlı. En üst katta tahıl öğütülürken, orta kat depolama amacıyla, en alt kat ise ağırlama ve teslimat için kullanılmış. Eşeklerle değirmenlere taşınan tahıllar sırayla öğütülüp çuvallara doldurulmuş. Balıkçı nasıl denize dönerse, değirmenci de rüzgâra dönermiş yüzünü. Rüzgârın değirmenden yana esmediği zamanlarda beklemek sıkıcı bir hal almasın diye sabahlara kadar türküler söylenirmiş. Kuşaktan kuşağa miras kalarak yüzlerce yıl boyunca dönüp durmuş pervaneleri, değirmenlerin.
- 8 İstanbul'un bir semti, adını onlardan almış: Yeldeğirmeni. Evlerin arasına sıkışıp kalmış yel değirmenleri zamanla çok katlı apartmanlara yenik düşmüşler. Rengârenk çiçeklerle birlikte baharı karşılayan bembeyaz gövdeleri, şimdi ne olduğu bile anlaşılamayan harabelere dönüşmüş.
- 9 Şamlı, ülkemizdeki yel değirmenlerini sayarken Bozcaada, Göynük, Ayvalık ve Balıkesir-Şamlı'dakileri de anmadan geçmeyelim derseniz. Şamlı'daki yel değirmenleri, kulübe biçimindeki gövdesiyle geleneksel silindirik yapılı yel değirmenlerinden ayrılır. Kanatları kırık, duvarları yıkık dökük hale gelmiş ve artık sadece yalnızlığı çağrıştıran bu taş kuleler insanoğlunun duyarsız ellerinde yok olacakları günü bekliyorlar. Şehre yukarıdan bakan tepelerde esen rüzgâra dönük yüzleri gülmüyor uzun süredir. Bir zamanlar neşeli ama bir o kadar da yorucu geçen günlerin ardından, kapanan kocaman ahşap kapılarını artık kimseler çalmıyor. Nice aşklara ve ayrılıklara tanık olan soluk duvarlarında, kanatlarından yüzyıllardır geçmekte olan rüzgârın fısıltısından başka hiçbir şey duyulmuyor şimdi.
- 10 Tarihteki ilk yel değirmenlerine, MÖ 2800 yıllarında Mısır'da ve Çin'de rastlıyoruz. Yazılı belgelerde rastlanan ilk yel değirmeni, MS 644 yılında İran-Afganistan sınırında yer alan Seistan'da görülmeye başlamıştır.
- 11 Modern yel değirmeni olarak nitelendirebileceğimiz ilk rüzgâr türbini, 1890 yılında Danimarka'da üretilerek rüzgâr gücünün elektrik enerjisine çevrilmesinde kullanılmış. Böylelikle yel değirmenlerinin tarihe karışmasına ilk adım atılmıştır. 20. yüzyıla birlikte buhar gücünün ortaya çıkması ve kentlerin elektriğe kavuşması, klasik yel değirmenlerinin zamanın tozlu raflarındaki yerlerini almalarına yardımcı olmuştur.

Tekst 5

Ankara Kale İçi

Ankara Kalesi koca duvarları ardında; konakları, hanları, hamamları, sepetçileri, bakırcıları ve ilginç müzeleri ile başka bir Ankara saklıyor.

Bazı şehirler vardır insanı kendiliğinden büyüleyiverir, İstanbul gibi, Venedik gibi. Herhangi birinin böyle bir şehrin güzelliği hakkında yanılgıya düşmesi neredeyse imkânsızdır. Oysa kimi şehirler kendiliğinden değil, ancak dikkatli bakışlarla yücelirler. Kendini hemen ele vermeyen bir güzelliğin büyüğü vardır onlarda ve Ankara böyle bir şehirdir. Kentin umarsız bakışlara pek de çekici gelmeyen doğası üzerine ilginç anekdotlar bile vardır; şair Yahya Kemal Beyatlı'nın "Ankara'nın en çok, İstanbul'a dönüş yolunu severim" sözü, bu tür bir 23 yansıtır örneğin. İstanbul'dan gelip bu şehre yerleşmiş öğrencilerin dillerinde de, henüz bu şehri keşfetmemişlikten kalan acı sözler dolaşır durur, içinde 'çorak', 'bozkır' kelimeleri geçen kırıcı ifadeler taşır bu sözler...

Ankara'yı keşfetmekle kastettiğim, bildik müzelerini, çay bahçelerini, örneğin bir dönem dillerde dolaşan Tunalı Hilmi gibi caddelerini bulmak, bu şehri, zihinlere hemen geliveren yönleriyle tanımak değil elbette.

ÇOK RENKLİ VE SESLİ BİR KÖŞE

Ankara Kale İçi'ni bilmeyen yoktur kuşkusuz, hatta burası özellikle de turistlerin gözdesidir. Yerleşim bakımından At Pazarı olarak bilinen mevkide, şehre hâkim bir konumda yer alır. Pek çok han, bedesten, dini yapılar ve eski kale konaklarıyla turistik bir mekandır. Ama Kale İçi, şehir broşürlerine 24 edilmeyecek kadar renkli, ezbere bilgiler döken rehberlerden dinlenmeyecek kadar çok sesli bir köşe, anlaşılmayı bekleyen sır dolu bir kapalı kutu gibidir.

Tarihçi İlber Ortaylı 'Ankara Kalesi' başlıklı yazısında bu eski ve küçük şehrin tarihini birkaç cümleyle şöyle özetler: "Galatyalılar'ın başkenti, Roma ordusunun toplandığı bir merkez, Şark'a yürüyen Bizans'ın, Bağdat ve Suriye'ye yürüyen Osmanlı'nın soluklandığı 25 bir nokta." Aynı yazıda Ortaylı, şehrin Bizans devrinde restore edildiğini de söyler ve devam eder: "Koca Ankara vilayetinin merkezi 25-30 bini ancak bulan nüfusuyla kaledeki konaklardan Hacettepe eteklerine yayıldı. Mütevazı bir eyalet başkentiydi. Mütevazıydı ama renkliydi ... Koca konaklarına ve hoş avlulu evlerine pek tutkundular. 1970'lerde eski Ankaralılar apartman hayatına pek gönülsüz geçtiler". Eski Ankaralılar apartman hayatına geçerken, şehrin artık terk edilen bu kesimi ise yeni ev sahiplerini bulacaktı.

BİR MÜZE MAHALLE

Şimdiki Kale İçi yukarıda çizilen tarihsel arka planın bir sonucu elbette. Bakırcılar, sepetçiler, rehber çocuklar, okuldan dönen çocuklar, el işlerini kapı önlerine seren kadınlar, ilgili entelektüel bakışlar, bu bakışlara karşılık veren Romanlar, Malatyalılar ... Kale İçi'nin dokusu, birden fazla ilginç ayrıntıya 26 aslında. Muhit sakinlerinin eski şaşaalı günlerini kaybeden harikulade kerpiç konaklarını terkettiğinden beridir burası, göç alan bir büyük şehrin sığınma evi âdetâ. Büyük konakların sivil müzelere, şık restoranlara dönüştüğü muhitin yeni sakinleri, bu görkemli konakların etrafında kümeleşen eski Ankara evlerine, sırf şehrin merkezinden çok daha ucuz diye yerleşmişler. İlginc olan ise, Ankara üzerine araştırmalarıyla tanınan Özer Ergenç'in '16. Yüzyılda Ankara ve Konya' başlıklı kitabında o zamanlar Kale İçi'ndeki, yani 'yukarı şehirde'ki evlerin, 'aşağı şehir'dekilere nazaran daha çok rağbet 27 öne sürüyor olması. Şehrin ileri gelenleri, örneğin Ankara müftüsü gibi muteber kimseler Kale İçi'nde oturmayı tercih ederlermiş o dönemlerde; şimdi ise Kale İçi birbirine karşıt iki kesimi de barındırıyor içinde. Bir tarafta şehirde tutunamayanların evidir Kale İçi, öte yandan yüksek sınıfın entelektüel ihtiyaçlarını karşıladığı bir müze mahalle.

TATLI TUHAFLIKLAR MEKÂNI

Kale İçi'ndeki müzeler, sivil müzelerdir. Çünkü bildik müze tanımlarının ötesinde, restoran-cafe-müze-antika dükkânı 28 mekânlardır bu sivil müzeler. Kınacızade Konağı'nın şu sıralar, ülkenin belki de gelmiş geçmiş en önemli tarihçilerinden birinin, Halil İnalıcık'ın söyleşilerine, Yurdusev Arıç gibi bir hanımefendinin Osmanlı kıyafetleri müzesine ev sahipliği yapması, Kale İçi'ne turistik bakıştan öte bir derinlik kazandırıyor.

Üzerindeki kitabeden 1522-23 yıllarında yaptırıldığı anlaşılan dönemin işlek hanlarından Çengelhan da bugün bambaşka bir kimliğe bürünmüş olarak, 29 kalmayı sürdürüyor. Aradaki yüzyılları atlarsak, Rüstem Paşa evkâfından Rahmi Koç evkâfına doğru ilginç bir dönüşüm gözlemlenebilir burada. Çengelhan artık bir teknoloji ve teknolojik maket müzesi. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma silah parçaları, lokomotifler, buharlı gemi maketleri, el yapımı kayıklar, Rus denizaltı başlıkları, mermiler, sürat teknesi maketleri ...

AYNI ANDA FARKLI ZAMANLAR

Öyleyse artık üst üste binmiş zamanları Kale İçi'nde yaşadığımızı iddia etmenin tam da sırası. Kınacızade Konağı içinden Osmanlı tarihine yön vermiş Halil İnalıcık, elinde kitapları sallana sallana devşirme taşlı kale duvarları önünden iniyor yokuş aşağı; iki sevgili ellerinde defter, kalem not alıyorlar, Ayaş şivesiyle konuşan Bakırcı amcanın ağzından Kale İçi'ne 30 birkaç cümle alabilmek için, belki de şu yazının kaleme alınabilmesi için ... Her şeyin her zamanın aynı anda olabildiği bir yerde, Kale İçi'nde, bu tuhaf saklı ülkede ...

Tekst 6

Siyah Türkler fark edilmek istiyor

Onlar Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı. Yüz yıldan fazladır bu topraklarda yaşıyorlar. Dışlanmışlığa dur demek için bir araya geldiler.

ERDEM KOCA

- 1 Mustafa Olpak, Ayvalık'ta yaşayan kendi halinde bir usta. Yaşamında hep dürüst ve iyi bir vatandaş olmaya çalışmış, bugüne kadar iki kitap yazmış, dernek kurmuş bir Egeli. Evet, doğma büyüme Egeli ama bu aslında eksik bir tanımlama. Çünkü Olpak'ın dedesi ve ninesi 19. yüzyılın sonlarında vatanları Kenya'dan koparılıp köle yapılmış, ilk önce Girit'e sonra Anadolu'ya getirilerek Osmanlı'nın zenginlerine hizmet etmiş siyahlar. Bu konuda resmi bir rakam bulunmamasına rağmen sayılarının yüzbinlerce hatta milyonlarca olduğu tahmin edilen, çevremizde karşılaştığımızda 'Herhalde Afrika'dan yeni gelmiştir' diye genelleyerek görmezden geldiğimiz, Osmanlı zamanında siyah kıtanın kıyı ülkelerinden tacirler tarafından kaçırılarak zenginlere satılan Afrikalı kölelerin torunlarından biri. Geçen yıl çıkardığı 'Köle Kıyısından İnsan Biyografileri' adlı kitabıyla bugüne kadar tarihimizin gözden kaçan sayfalarından birini aralayan Olpak, şimdi de Ayvalık'ta 'Afrikalılar Dayanışma ve Kültür Derneği'ni kurdu. Mustafa Olpak ile Türkiye'de siyah olmak üzerine konuştuk.
- 2 **Ülkemizde birçok siyah vatandaşımız var ancak ilk olarak siz öne çıktınız. Kitabınızı neden yazma gereği duydunuz?**
"Benim bir deyimim var; birinci kuşak yaşar, ikinci kuşak reddeder, üçüncü kuşak araştırır. Ben üçüncü kuşağım ve çocukluğum birinci kuşakla yani kaçırılanlarla geçtiği için ülkemizdeki birçok siyah insana nazaran şanslıyım. Dedem ve ninemden aldığım cevaplardan yola çıkarak bir nevi misyon yükledim. Osmanlı'dan beri hiçbir siyah insan köklerini, atalarının nereden geldiğini merak edip araştırmamış. Ben toplumsal bir görev yapmaya, tarihçilerin ve toplumbilimcilerin her nedense görmek istemediği bir konuyu göstermeye çalışıyorum."
- 3 **Ne gibi manzaralarla karşılaştınız?**
"Osmanlı köle ticareti diğerlerinden farklılıklar gösteren bir sistemdi. Köleler bir anlamda evdeki insanlar gibi muamele görüyorlardı, en önemlisi de yedi ile dokuz yıl arasında azad ediliyorlardı. Diğer ülkelerdeki, istendiği zaman kölenin kafasının kesilmesi veya avlanması gibi şeyler Osmanlı'da yok. Ama herşeye rağmen herkes yerini bilmek zorundaydı, köle köledir, sahip de sahip. Ben Osmanlı köle ticaretinin ne olup ne olmadığıyla değil, bunun sonuçlarının sosyal yaşama etkileriyle ilgileniyorum. Köle ticareti bindokuzyüzyirmilerde bitti ama sonuçları bitmedi, kuşaklar boyu sürdü. Köle ticaretinin sonuçlarının bitmesi için kuşakların değişmesi lazım."
- 4 **Geçmişle hesaplaşmayı pek sık yapmayan bir toplumuz galiba.**
"Atatürk'ün de dediği gibi 'Geçmişini bilmeyen, geleceğini kuramaz.' Biz geçmişimizden neden korkuyoruz ki? Ne var geçmişimizde? Her ulus gibi iyisi de var kötüsü de var. Anadolu'nun gücü değişik toplumlara hoş görüyle bakmasından gelir. Farklı kültürler

içinde yaşamak, farklı masallar dinlemek bulunmaz bir zenginliktir. Bunun kıymetini yeterince bilemiyoruz. 'Bu siyahlar da nereden çıktı?' gibi sözler bazen kulağımıza geliyor. Bu siyahlar bir yerden çıkmadı, zaten buradaydı, sadece görülmek istenmiyordu.

5 Afrikalılar Derneği'ni kurarken, özellikle adını koyarken zorluklar yaşamışsınız. Derneğin kuruluş amacını ve hikayesini anlatır mısınız?

"Bu derneği 'Afrikalılar Dayanışma ve Kültür Derneği' adı altında ancak 120 yıl sonra oluşturabildik. Geçen ay İzmir Torbalı'da derneğimizin açılışı vardı. İki yüze yakın siyah insan katıldı. O manzarayı görmenizi isterdim, gözlerindeki ürkekliği fark etmemek imkansızdı, titriyorlardı resmen. Toplumun en yoksul kesimini oluşturan, topluma bu kadar yabancı insanlar ne zaman salona girdiler, ne zaman kendileri gibi birçok insanı gördüler, kendilerine güven geldi. Anadolu'da Çerkezler, Gürcüler, Boşnaklar, Çingeneler veya aklınıza kim gelirse herkesin bir derneği vardır. Ama biz siyahlar derneği dediğimiz zaman karşımızdakiler durdu, 'Bir dakika' dedi."

6 Neden olduğunu anlamadım, neden bir dakika?

"Ben de anlamadım. Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım, askerliğimi yaptım, bu ülkenin bütün sorunları benim sorunlarımdır. Ama ben kökleri Afrika'ya dayanan bir siyahım, atalarımı, köklerimi nasıl inkar edebilirim? Bu saatten sonra aslımı inkar edip kafir mi olayım? Neticede 'Anadolu Siyahileri' adıyla yaptığımız ilk başvurumuz reddedilince adımızı değiştirdik. Herhalde daha önce de kendimizi yeterince anlatamamıştık. Zaten Türkiye'de siyahlar dernek kuramaz diye bir yasa yok. Sonuçta yetkililer derneğimizin amacını anlayınca bize yardımcı oldular, yol gösterdiler ve biz de süreci tamamlayarak Afrikalılar Dayanışma ve Kültür Derneği'mizi kurduk. Bir ayrımcılık da gözetmiyoruz aksine birleştirici yapıyı hedefliyoruz, sadece siyahlara açık değil; tüzük ve çalışmalarını benimseyen herkes derneğe üye olabilir.

7 Kitabın çıkışından ve derneğin kurulmasından sonra size nasıl bir geri dönüş oldu?

"Özellikle siyahların büyük bir bölümü şaşırıldı. Diğer kesimlerden de farklı tepkiler geldi, bazı üniversite hocaları beni arayıp 'Sen bunları nereden uyduruyorsun, Osmanlı'da böyle şeyler yok, sen tarihi bilmiyorsun' dediler. Benim kitabım zaten bir tarih araştırması değil. Ben atalarımın gerçek yaşam hikayesini yazdım, bunu yaparken de Osmanlı'da köle ticareti ile karşılaştım. Bana kızanların asıl niyeti 'Sen neden Osmanlı'yı kötülüyorsun?' demek. Koskoca imparatorluğu kötülemek bana mı kalmış, benim böyle bir niyetim yok, ben Ayvalık'ta doğdum, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım, ülkemi ve insanlarımı çok seviyorum, bu uğurda yıllarca 'Bağımsız Türkiye' diye bağırarlardım. Ama bu gerçeği görmekten, üstüne gitmekten neden korkuyoruz?"

8 Sizin çocuklarınızı yani dördüncü nesili nasıl bir yaşam bekliyor?

"Bu noktada dernek önem kazanıyor. Amaç bu insanların torunlarına daha iyi ilişkiler kurdurmak, yardımlaşmayı sağlamak, atalarımızın örf ve adetlerini ortaya çıkarmak, toplumun değişik kesimlerine siyahlar konusunda bilgilendirme çalışması yapmak. Bundan sonraki siyah çocuklar atalarının nereden gelip nasıl yaşadıklarını bilecek. Bundan hiçbir utanç duymayacaklar çünkü atalarımız bu yaşamı seçmedi, bunda bir utanç varsa bile biz duymayacağız."

Tekst 7

Takvim-i Vekayi

Takvim-i Vekayi, Mısır hariç Osmanlı Devleti sınırları dahilinde 1831’de yayımlanmaya başlanan bir Osmanlı-Türk gazetesidir (11 Kasım 1831 – 4 Kasım 1922).

Haftalık olarak yayımlanan ve Osmanlı Türkçesi dışında Arapça, Ermenice, Farsça, Fransızca ve Rumca baskıları da olan bir gazeteydi. Resmî ilânlar ve duyurular dışında, iç ve dış gelişmelere ilişkin haberler de bu gazete içinde yer almaktaydı.

1828’de Mısır’da Vekayi-i Mısıriyye ilk Osmanlı-Türk gazetesi olarak yayımlanmaya başlamıştı. Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Türkçe ve Arapça olarak bastırılan bu yayın organı Mısır’ın Osmanlı Devleti’ne karşı etkin bir propaganda aracı olarak meydana çıkmıştı.

Sultan II. Mahmut ve Bab-ı Âli, yürütmekte oldukları merkezîyetçi reformlar çerçevesinde devlet idaresinin sesini daha etkin olarak duyurabilmek amacıyla resmî bir gazetenin yayımlanmasını gerekli bulmaktaydılar. Bu amaçla, daha önceden İzmir’de yerel Fransızca gazete yayımlamış olan Alexandre Blacque ile anlaşmak suretiyle resmî bir gazete çıkarma kararı alındı. 11 Kasım 1831’de İstanbul’da Takvim-i Vekayi yayın hayatına girdi.

Takvim-i Vekayi resmî bir gazete olması dolayısıyla, içindeki makaleler esas olarak devletin görüşlerini yansıtıyordu. 1860’tan itibaren sadece resmî duyurular ve kabul edilen yasa metinleri yayımlanır oldu.

II. Abdülhamit (1876-1909) devrinin büyük bir kısmında Takvim-i Vekayi yayımlanmadı. İlk yayın kesintisi 2119. sayısından sonra 1878 yılında oldu ve bu ara 1891’e kadar sürdü. 1891’de yeniden çıkmaya başlayan Takvim-i Vekayi’nin basımı 1892’de yeniden durduruldu. 1908 Jön Türk darbesi sonrasında yeniden yayın hayatına girdi.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Takvim-i Vekayi’nin görevini Resmî Gazete devraldı.

Tekst 8

Girit fâtihinin acı sonu

Ekrem Buğra Ekinci

Sadrâzam Kemankeş Mustafa Paşa ve Şeyhülislâm Yahya Efendi'nin vefatıyla Sultan İbrahim'in çevresi entrikacılarla çevrildi.

Sultan İbrahim, Osmanlı padişahlarının en talihsizlerindedir. Evet, ağabeyi Sultan IV. Murad kadar güçlü değildi, ama heybetli idi. Heybetinden huzuruna çıkan Rus elçisinin ödünün patladığını tarihler yazar. Zamanında Azak Kalesi Ruslardan geri alındı. Almanya içlerine akınlar yapıldı. Girit'in Venediklilerden fethine başlandı. Uzun ve zorlu bu kuşatmadan evvel padişah her gün tersânedeki hazırlıklara nezaret ederdi. Osmanlı hanedanı kendisinden devam ettiği için Sultan İbrahim "Elhamdülillah bir ocağın başı oldum"

derdi. Şiddetli migrene yakalanan, memleketin en buhranlı zamanlarında, felâketleri üst üste görüp, elinden bir şey gelmemesinin ızdırabıyla zaman zaman asabi buhranlar geçiren, üstelik hislerini saklamayı bilmeyen ve haksızlığa da tahammül edemeyen padişahın iyi niyeti istismara uğradı.

MAHPUS BİR PADİŞAH!

Girit fethi uzayıp, Venedik donanması Ege'de dolaşırken, şiddetli bir kış İstanbul'u kasıp kavuruyordu. Haliç ve Boğaz donduğu için şehre iâşe getiren gemiler yanaşamamış; pahalılık artmıştı. Memnuniyetsiz bir kitle, olup biteni padişahın uğursuzluğuna yükledi. Yeniçeri ağaları sadrâzamları takışıp, sonra da padişahı tahttan indirmeye karar verdiler. Fatih Câmii'nde toplanıp âdetleri üzere sadrâzamları istediler. Sadrâzam kaçıp saklandıysa da âsiler kendisini bulup öldürdüler. Cesedini paramparça yapıp etlerini Sultanahmed Meydanı'ndaki bir ağaca astılar. Bu sebeple Ahmed Paşa, tarihe Hezarpare (binparça) diye geçti. Bu feci hâdiseye de Vak'a-yı Vakvakiye denir. Vakvak, Şark mitolojisinde meyvesinin insan olduğu bir ağaçtır.

Âsiler daha sonra saraya yürüyüp padişahı ayak divanına çağırdılar. Padişah kabul etmeyince, âsilerin yanındaki bazı ulemâ padişahın yanına çıkıp azledildiğini bildirdi. Heyetin başındaki Karaçelebizâde Abdülaziz padişaha ağza alınmayacak hakaretlerde bulundu. Padişah da kendisini hıyanet ve huruc alessultan (padişaha isyan) ile suçladı. Bu arada âsiler sarayı basıp padişahı iki câriyesiyle beraber bir odaya hapsetti. Tarihte emsaline rastlanmayacak biçimde penceresi örölüp, kilidine kurşun akıtılarak, tabak girecek bir delik bırakıldı. Böylece padişah diri diri mezara gömüldü.

Ertesi günü, isyana katılmayan sipahiler vaziyeti işitip padişahı tekrar tahta çıkarmak üzere harekete geçince, âsiler padişahın intikamından çekinerek dehşete kapıldı. Şeyhülislâm Abdürrahim Efendi'den düzmece bir fetvâ alındı. Sadrâzam, şeyhülislâm ve yeniçeri ağası padişahın hücrelerine geldi. Tarihçi Nâimânın tasvirine göre padişah bu esnada üzerinde gül kurusu bir entâri olduğu halde Kur'an-ı Kerim okuyordu. Kararı işitince, "Beni bu fetvâdaki hangi hükme göre öldürüyorsunuz?" dedi. 'Yüzünde neüzü billah nur kalmamış' Cellat Kara Ali bile vaziyete dayanamayıp kaçmaya çalıştı ise de yeniçeri ağası mâni oldu. 33 yaşındaki padişah, feryadlarına aldırılmaksızın gözü yaşlı

saraylıların önünde boğduruldu. Sene 1648 idi. Tahta yedi yaşındaki oğlu Şehzâde Mehmed çıkarıldı. Osmanlı hanedanının sonraki nesli hep Sultan İbrahim'in soyundandır. Padişahın kanını dava eden sipahiler kanlı biçimde sindirildi. Sultan IV. Mehmed, babasını öldüren 70 kişinin isimlerini bir deftere yazıp saklamış; zamanı gelince hepsinin icabına bakmıştır.

“Ben de padişahım!”

Sultan İbrahim, cömert ve merhametli idi. Fakirlere çok ihsanları vardır. Hazine gelirlerinin muntazam toplanıp, yerli yerince sarfına, maaşların gecikmeden ödenmesine dikkat ederdi. Tebdil-i kıyafetle şehirde dolaşır, halkın ihtiyaçlarını yerinde gözlerdi. Sadrâzama verdiği şu fermanı meşhurdur: “Sen ki lalamsın; şehirde gezerken fırın önünde ekmek almak için bekleyenler gördüm. Teb'a-yı şâhânemden hiçbirinin ekmek almak için bir an beklemesine rızam yoktur. Bir hoşça mukayyed olasin. Ve illâ başın keserim!”

Bir defasında padişah Edirne'de iken halktan biri ileri çıkıp padişahı selâmladıktan sonra, “Padişahım! Benim şikâyetim vardır” deyince, Sultan; “Söyle de tedbir edelim. Haklıysan haksız cezalandırırım” dedi. O adam; “Padişahım! Kerim Ağa denen eşkiya bana zulmetti. Malımı, mülkümü alıp çoluk çocuğumla sokaklara attı. Memleketin varlıklı ailelerinden iken, bir lokmaya muhtaç oldum” dedi. Padişah şahitleri dinledikten sonra, Kerim Ağa'yı getirtti. “Ağa! Hakkında şikâyet var. Mazlumları soyar, mallarını alarak sokaklara atarmışsın. Doğru mudur?” diye sordu. Ağa özür dileyeceği yerde, ileri geri konuşmaya başladı. “Ben yeniçeriyim” diye diklendi. Bunun üzerine padişah hiddetle yerinden kalkıp adamın yakasından tutarak yere çarptı. “Bre densiz! Sen yeniçeri isen, ben de padişahım!” dedi. Ağa cezalandırılıp haklıya hakkı teslim edildi.

Lees bij de volgende teksten steeds eerst de vraag voordat je de tekst zelf raadpleegt.

Tekst 9

Telefon facturası

ÖDEMEYE İLİŞKİN BİLGİLER

Fatura borç bilgilerinizi, 163 Telekom Borç Sorma Servisi ve internet web adresimizden öğrenebilir ve borçlarınızı yandaki tabloda yer alan tahsilat noktalarının herhangi birini kullanarak ödeyebilirsiniz.

Yaptığınız ödemeye ilişkin olarak verilen belgede yer alan ad, soyad, ödeme tutarı ve hizmet numarasının doğru olup olmadığını kontrol ediniz.

Fatura ödemelerinizi, Posta Çeki hesabınızdan, bankadaki cari hesabınızdan otomatik ödeme talimatı vermek suretiyle yapıyorsanız, ödemelerinizde bir aksaklık olmaması için haberleşme aracınıza ait numara değişikliğini posta çeki hesabından ödemeler için PTT Bank İşlem Müdürlüğü'ne, cari hesaptan ödemeler için ise bankanıza bildiriniz.

Borcunuzun süresi içerisinde ödenmemesi halinde mevzuatımıza göre gecikme bedeli tahakkuk ettirilir ve hattınız haberleşmeye kapatılır. Kapatılma sonrasında da borcunuzun ödenmemesi durumunda aboneliğiniz iptal edilerek yasal işlem başlatılır.

Adresinize gönderilen fatura / tebligat gibi bildirimler, aynı zamanda şahsınıza da yapılmış sayılır.

Bu faturanın alındığı tarihten itibaren sekiz gün içinde bir itirazda bulunmadığınız takdirde faturayı kabul etmiş sayılırsınız.

Fatura tutarına yapılacak itirazlar ödemeyi durdurmadığından, itiraza konu olan borcunuzun zamanında ödenmesini rica ederiz. Faturanıza ilişkin inceleme talebiniz şirketimizin ilgili birimlerine ulaştıktan sonra gerekli incelemeler yapılarak tarafınıza yazılı cevap verilir.

HİZMET TÜRLERİNE GÖRE ÇEŞİTLİ BORÇLAR TABLOSU

ÜCRET KALEMLERİ	TELEFON	NMT MOBİL	TELEKS TELETEKS	ISDN	TES	NOKTADAN	TURPAK	İNTERNET	KIRALIK DEVRE	ÇAĞRI	YAPA	TTVFN
Uyandırma	✓											
Özellik Ücreti	✓			✓	✓							
Nakil Ücreti	✓		✓	✓	✓		✓		✓			
Devir Ücreti	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓		
Hat Kirası	✓											
No Değişikliği	✓	✓	✓	✓	✓					✓		
Ankastra	✓		✓									
Çağrı İşareti Değişikliği			✓							✓		
IP No Değişikliği								✓				
Kullanıcı Kimlik Değişikliği												
Unvan Değişikliği	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kıst Aylık Ücretleri	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓

Görüşme ayrıntıları verilemeyen santrallerden numara alan abonelerimizin yaptıkları görüşmelere ait kontörlerin tamamı 'Şehiriçi' bölümünde gösterilmektedir.

AÇIKLAMALAR

Aylık / Yıllık Ücret: Aylık/Yıllık olarak tahakkuk ettirilen sabit ücret tutarını;

Kapatılma Ücreti: Hattın haberleşmeye kapatılması nedeniyle tahakkuk ettirilen ücreti,

Gecikme Bedeli: Borcun süresi içinde ödenmemesi halinde tahakkuk ettirilen ücreti,

İndirimler: Türk Telekom tarafından yapılan kampanyalar kapsamında kazanılan tutarlar ile diğer indirimlerin toplamını,

Ücretler Toplamı: Hizmete ilişkin ücret kalemleri toplamından indirim tutarlarının düşümü sonucu bulunan tutarı,

Fatura Tutarı: Ücretler toplamına vergi tutarlarının eklenmesi sonucu oluşan tutarı,

Ödenecek Tutar: Tahsilat birimlerine ödenmesi gereken tutarı gösterir.

Tekst 10

Türkiye'deki yüksek hızlı tren setleri

İspanya'da yerleşik CAF firmasından temin edilen hızlı tren setleri 6 vagonan oluşuyor. Bu setlerde, yüksek teknolojiye sahip güvenli hatlarda yolculuk yaparken yolcular için maksimum konfor sağlanmıştır. 250 km hızla gidecek olan Hızlı Tren'de klima, video, TV, müzik sistemi, engelliler için donanım, kapalı devre görüntü kayıt sistemi, vakumlu tuvaletler bulunmaktadır. Her sette business class ve first class olarak ayrı ayrı dizayn edilmiş vagonlar vardır. Tek seferde toplam 419 yolcu taşıyabilen trenin koltukları 55 business class, 362 first class, 2'si özürlü için monte edilmiştir. Business class bölümündeki koltuklar deri, diğer bölümlerdeki koltuklar ise kumaşla kaplanmıştır.

VIP Class Vagon:

- 2+1 düzeninde deri kaplı, 940 mm aralı koltuklar,
- 4 ayrı kanaldan müzik yayını yapabilecek ses sistemi,
- 4 ayrı kanaldan yayın yapacak görsel yayın sistemi,
- Yolcu bölmesi başına bir bagaj rafı,
- Koltukların arkasına entegre edilmiş olanların haricinde her yolcu bölümünde iki katlanabilir masa,
- Laptop için güç kaynağı, kablosuz internet bağlantısı ve her koltuk arkasında müstakil LCD ekran,
- Kabin görevlilerini çağırmak için ışıklı sinyal,
- 2 adet vakumlu tuvalet,
- Vagon zeminleri halı kaplı,
- Vagon koltuklarında 3 konumlu ayak dayama yeri, koltuk başlıkları, kol dayanakları, dergi tutucu, çöp kutusu, ses girişleri,
- Her salonda 2 adet temperli imdat penceresi bulunmaktadır.

First Class Vagonları:

- 2+2 düzeninde kumaş kaplı, 940 mm aralı koltuklar,
- 4 ayrı kanaldan müzik yayını yapabilecek ses sistemi,
- Görsel yayın sistemi,
- Laptop için güç kaynağı,
- Pencereler modern jaluziler ile donatılmış,
- Uçak tipi kapalı bagaj bölmesi,
- Koltukların arkasına entegre edilmiş olanların haricinde her yolcu bölümünde iki katlanabilir masa,
- 1 adet vakumlu tuvalet,
- Vagonlardan birinde yeme / içme hizmeti sağlamak amacıyla kafeterya,
- Vagon zeminleri halı kaplı,
- Vagon koltuklarında 3 konumlu ayak dayama yeri, koltuk başlıkları, kol dayanakları, dergi tutucu, çöp kutusu, ses girişleri,
- Her salonda 2 adet temperli imdat pencereleri mevcuttur.

Yolculukta maksimum konforun sağlanması amacıyla hızlı trenin ses yalıtım düzeyi yükseltilerek, dışardan gelen gürültü seviyesi düşürülmüştür.

Yolcu Bilgi Sistemi:

- Trenin bulunduğu yer ve kalkış zamanı ile ilgili sesli / görsel ileti gönderilmesi,
- Makinist ve / veya personel tarafından yolculara anons yapılması,
- Engelli kişilere yönelik alanlarda bulunan dahili telefonlar vasıtasıyla personel ile yolcular arasında iletişim kurulması,
- Yolcu alanlarında bulunan yolcu acil durum alarmı vasıtasıyla yolcu ve personel arasında iletişim sağlanması amacı ile kullanılır.

TCDD, Uluslar arası Demiryolları Birliği (UIC) üyesi olup, bu birliğin uygun gördüğü teknik özelliklere ve standartlara uymaktadır. Bu itibarla halen Avrupa'da kullanılan en son teknolojik sistemler ülkemizde de kullanılmaktadır.

Bu sistemlerin en gelişmiş olan ERTMS (Avrupa Demiryolları Tren İşletim Sistemi) ve ETCS-level 1 (Avrupa Tren Kontrol Sistemleri Seviye 1'e uyumlu Sinyal Sistemi) hızlı tren hatlarımızda da uygulanmaktadır.

Böylece hem emniyetli hem de hızlı bir işletmecilik mümkün kılınacaktır. Hızlı tren hatlarında kurulan sinyal sistemi ETCS-level 1 ve ERTMS'ye uyumlu olduğundan sınır geçişlerinde lokomotif değiştirmeye veya vagonları aktarmaya gerek duymadan, aynı sinyal bildirimleri ile diğer ülkeleri geçerek Avrupa'ya ulaşabilecektir.